

Sygn.akt III AUa 200/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 września 2015r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Piotr Prusinowski (spr.)

Sędziowie: SA Maria Jolanta Kazberuk

SA Bohdan Bieniek

Protokolant: Agnieszka Charkiewicz

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 23 września 2015 r. w B.

sprawy z odwołania E. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

od wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 17 grudnia 2014 r. sygn. akt IV U 6785/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 200/15

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 24 lipca 2014 r., wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r. poz.1440) odmówił E. D. renty z tytułu niezdolności do pracy na dalszy okres po 30 kwietnia 2014 r., ponieważ Komisja Lekarska ZUS nie stwierdziła u niej istnienia niezdolności do pracy po tej dacie.

Od powyższej decyzji odwołanie złożyła E. D.. Wniosła o ponowne dopuszczenie nowego zespołu biegłych w celu ustalenia jej stanu zdrowia. W uzasadnieniu podała, iż dolegliwości kręgosłupa uniemożliwiają jej podjęcie pracy zarówno w pozycji stojącej jak i siedzącej. We wrześniu ma mieć przeprowadzoną operację kręgosłupa, co świadczy o złym stanie zdrowia. Mimo leczenia jej stan zdrowia nie uległ poprawie.

Organ rentowy w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Olsztynie IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 17 grudnia 2014 r. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał E. D. prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 maja 2014 r. do dnia 31 grudnia 2014 r. Sąd ten ustalił, że ubezpieczona E. D. ur. (...) z wykształceniem średnim dotychczas pracowała jako sprzedawca. Decyzją z dnia 16.05.2013 r. organ rentowy przyznał ubezpieczonej prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy do dnia 30.04.2014 r. W związku ze złożonym wnioskiem o rentę na dalszy okres Lekarz

Orzecznik orzeczeniem z 23.05.2014 r. i Komisja Lekarska orzeczeniem z dnia 16.07.2014 r. nie uznali ubezpieczonej za niezdolną do pracy. Następnie decyzją z dnia 24.07.2014 r. zaskarżoną w niniejszym postępowaniu organ rentowy odmówił prawa do świadczenia rentowego.

Sąd Okręgowy na okoliczność ustalenia czy ubezpieczona jest nadal niezdolna do pracy dopuścił dowód z opinii biegłego internisty i neurologa. Biegli lekarze powyższych specjalności w opinii z dnia 10.11.2014 r. po rozpoznaniu: dyskopatii lędźwiowej po przebytej operacji neurochirurgicznej w dniu 25.08.2014 r., obustronnej rwy kulszowej i nadciśnienia tętniczego zredukowanego, uznali badaną za częściowo niezdolną do pracy po 30.04.2014 r. do 31.12.2014 r. Uzasadniając swoje stanowisko biegli wskazali, że wnioskodawczyni przeżyła operację neurochirurgiczną w dniu 25.08.2014 r. i zgodnie z zaleceniami kliniki neurochirurgicznej powinna unikać dźwigania i prowadzić oszczędny tryb życia. Biegli stwierdzili, iż różne nasilenia dolegliwości jest w tym schorzeniu zjawiskiem normalnym, ale nie można negować istnienia schorzenia ograniczającego zatrudnienie, jeżeli jest podejmowana decyzja o leczeniu neurochirurgicznym. W świetle powyższego, zdaniem biegłych lekarzy wnioskodawczyni była nadal niezdolna do pracy po 30.04.2014 r. i jest jeszcze niezdolna przez okres czterech miesięcy po przebytej operacji.

Organ rentowy wniósł zastrzeżenia do powyższej opinii, podnosząc, iż ewentualnie tylko po odbytej operacji można uznać badaną za niezdolną do pracy.

Odnosząc powyższy stan faktyczny do przepisów prawa materialnego, Sąd Okręgowy wskazał, iż zgodnie z art. 57 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli został uznany za niezdolnego do pracy. Zgodnie z treścią art.12 cytowanej ustawy niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. Całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, a częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Na okoliczność ustalenia, czy ubezpieczona jest nadal niezdolna do pracy, Sąd I instancji dopuścił dowód z opinii biegłych neurologa i internisty. Biegli lekarze w opinii z dnia 10.11.2014 r. uznali odwołującą za częściowo niezdolną do pracy. Sąd Okręgowy podzielił opinie biegłych neurologa i internisty w całej rozciągłości. Sąd ten podkreślił, że z dokumentacji medycznej wynikają poważne schorzenia kręgosłupa czyniące wnioskodawczynię niezdolną do pracy. Wnioskodawczyni była niezdolna do pracy z powodu tych samych schorzeń do końca kwietnia 2014 r. Następnie uznana przez lekarzy orzeczników za zdolną do pracy w czerwcu 2014 r. przebywała w szpitalu na leczeniu neurologicznym i została zakwalifikowana do leczenia operacyjnego, które zostało dokonane 25.08.2014 r. Okoliczności powyższe wskazują, iż badana po 30.04.2014 r. nie odzyskała zdolności do pracy. Trzeba zaznaczyć, iż po przeprowadzonej pod koniec sierpnia 2014 r. operacji biegli bardzo ostrożnie określili niezdolność do pracy na cztery miesiące. W związku z powyższym Sąd pierwszej instancji uznał, iż od 1.05.2014 r. do 31.12.2014 r. wnioskodawczyni jest częściowo niezdolna do pracy. Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosku organu rentowego o powołanie nowego zespołu biegłych uznając, iż dotychczas zebrane dowody dają możliwość trafnego rozstrzygnięcia sprawy.

Sąd I instancji podkreślił, że jeżeli ubezpieczona po uznaniu jej przez lekarzy orzeczników za zdolną do pracy, już w czerwcu 2014 r. przebywa na leczeniu szpitalnym bez poprawy stanu zdrowia, a następnie jest kierowana na operację kręgosłupa, to trafne jest stwierdzenie zawarte w opinii, iż po dniu 30.04.2014 r. nie odzyskała zdolności do pracy na stanowisku sprzedawcy.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. zaskarżył powyższy wyrok w części tj. odnośnie prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 1 maja 2014 r. do 24 sierpnia 2014 r., zarzucając mu:

1) naruszenie prawa materialnego, tj. przepisu art. 57 ust. 1 pkt 1 i art. 102 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440 ze zm.) poprzez ich błędną interpretację polegającą na uznaniu, że

wnioskodawczyni spełnia warunki do otrzymania prawa do renty w okresie nadal po 30 kwietnia 2014 r. do 24 sierpnia 2014 r.

2) naruszenie prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 2 k.p.c. oraz art. 286 k.p.c. polegające na braku wszechstronnego rozważenia wszystkich zebranych w sprawie dowodów, pominięciu dowodu z opinii nowego zespołu biegłych zawnioskowanego przez organ rentowy.

Wskazując na powyższe zarzuty, organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w części i przyznanie ubezpieczonej prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy na okres od 25 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. oraz o oddalenie odwołania w pozostałej części, tj. odnośnie okresu od 1 maja 2014 r. do 24 sierpnia 2014 r. ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji.

Ponadto skarżący domagał się rozpoznania w oparciu o art. 380 k.p.c. postanowienia Sądu I instancji wydanego na rozprawie w dniu 17 grudnia 2014 r. o oddaleniu wniosku dowodowego organu rentowego o dopuszczenie dowodu z nowego zespołu biegłych lekarzy sądowych, które miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, z uwagi na konieczność ustalenia okresu niezdolności do pracy ubezpieczonej oraz o dopuszczeniu dowodu z zespołu biegłych lekarzy na okoliczność, czy ubezpieczona nadal po dniu 30 kwietnia 2014 r. jest niezdolna do pracy i ewentualnie jaki jest okres tej niezdolności.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Apelacja organu rentowego podlegała oddaleniu.

Rozpoznając niniejszą sprawę Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w przedmiocie oceny stanu zdrowia E. D. oraz właściwie zastosował przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 1440). Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne ustalenia faktyczne oraz wykładnię przepisów dokonaną przez Sąd I instancji.

Jak trafnie wskazał Sąd I instancji warunki przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy określa art. 57 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W świetle powyższego przepisu świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli spełnił łącznie następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy;
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy;
- 3) niezdolność do pracy powstała w okresach wskazanych w ustawie albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Dla oceny niniejszego stanu faktycznego, należy odnieść się również do art. 12 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z tym przepisem, osobą niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu, przy czym całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiejkolwiek pracy, zaś częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji. W myśl art. 13 ust. 1 cytowanej ustawy przy ocenie stopnia i przewidywanego okresu niezdolności do pracy oraz rokowania, co do odzyskania zdolności do pracy uwzględnia się:

- 1) stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwości przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia i rehabilitacji;

2) możliwość wykonywania dotychczasowej pracy lub podjęcia innej pracy oraz celowość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę rodzaj i charakter dotychczas wykonywanej pracy, poziom wykształcenia, wiek i predyspozycje psychofizyczne.

Zgodnie z art. 61 cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do renty, które ustało z powodu ustąpienia niezdolności do pracy podlega przywróceniu, jeżeli w ciągu osiemnastu miesięcy od ustania prawa do renty ubezpieczony stał się ponownie niezdolny do pracy.

W sprawie podkreślić należy, iż E. D. od 12 marca 2013 r. do dnia 30 kwietnia 2014 r. była uprawniona do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 3 kwietnia 2014 r. złożyła wniosek o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Na etapie postępowania apelacyjnego organ rentowy nie kwestionował przyznanego jej przez Sąd Okręgowy prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w okresie od 25 sierpnia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r. Zatem kwestią sporną było ustalenie, czy ubezpieczona E. D. była niezdolna do wykonywania pracy w okresie od 1 maja 2014 r. do 24 sierpnia 2014 r., a tym samym spełniała warunki do przyznania jej prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy za ten okres.

Nie ulega wątpliwości, iż ustalenie niezdolności do pracy w zasadzie nie jest możliwe bez odwołania się do wiadomości specjalnych w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. Stąd też Sąd I instancji zasadnie dopuścił dowód z opinii biegłych lekarzy z zakresu neurologii i interny. Wybór specjalistów, dokonany przez Sąd Okręgowy, odpowiada schorzeniom, na które leczył się odwołujący i nie nasuwa zastrzeżeń.

Biegli powyższych specjalności po zapoznaniu się z dostępną dokumentacją lekarską oraz zbadaniu wnioskodawczyni uznali ją za częściowo niezdolną do pracy po dniu 30.04.2014 r. do dnia 31.12.2014 r. Sąd Apelacyjny podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, że ocena stanu zdrowia E. D. dokonana przez powyższych biegłych lekarzy była prawidłowa i zasługiwała na uwzględnienie. W ocenie Sądu II instancji opinia biegłych w sposób fachowy i spójny opisuje schorzenia występujące u wnioskodawczyni oraz wyczerpująco wyjaśnia, z jakich względów biegli uznali ją za osobę nadal częściowo niezdolną do pracy. Opinia ta została sporządzona przez specjalistów, posiadających gruntowną wiedzę z zakresu swoich specjalności oraz długoletnie doświadczenie zawodowe. Podstawą jej wydania były dowody obiektywne. Powyższa opinia została bowiem sporządzona w oparciu o dogłębną analizę dokumentacji medycznej oraz w oparciu o bezpośrednie badanie lekarskie wnioskodawcy.

Nie zasługiwał na uwzględnienia zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. W ocenie Sądu II instancji Sąd Okręgowy zebrał i rozważył wszechstronnie cały materiał dowodowy, a jego ocena jest zgodna z zasadami doświadczenia i logicznego rozumowania. Podkreślić należy, że opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233 § 1 k.p.c., lecz co odróżnia ją pod tym względem od innych środków dowodowych, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej. Zadaniem biegłego jest udzielenie sądowi, na podstawie posiadanych wiadomości fachowych i doświadczenia zawodowego, informacji i wiadomości niezbędnych do ustalenia i oceny okoliczności sprawy. Jakkolwiek opinia biegłego jest oparta na wiadomościach specjalnych, to podlega ona ocenie sądu w oparciu o cały zebrany w sprawie materiał, a zatem, na tle tego materiału, koniecznym jest stwierdzenie, czy ustosunkowała się ona do wynikających z innych dowodów faktów, mogących stanowić podstawę ocen w opinii zawartych oraz czy opierając się na tym materiale, w sposób logiczny i jasny przedstawia tok rozumowania prowadzący do sformułowanych w niej wniosków (por. wyrok SN z 24.05.2005 r., VCK 659/04, lex nr 180821). W ocenie Sądu drugiej instancji opisane kryteria zostały uwzględnione przez Sąd Okręgowy i dlatego brak jest podstaw do kwestionowania przeprowadzonej przez Sąd pierwszej instancji oceny dowodów. Opinia biegłych zawiera szczegółowe, logiczne i przekonujące uzasadnienie tego, z jakich względów E. D. winna być nadal w okresie od 1 maja 2014 r. do 24 sierpnia 2014 r. uznawana za osobę częściowo niezdolną do pracy. Biegli podkreślili, iż w czerwcu 2014 r. ubezpieczona przebywała na leczeniu zachowawczym na oddziale neurologicznym, gdzie stwierdzono dodatnie objawy naciągowe. Z powodu braku poprawy została zakwalifikowana do leczenia neurochirurgicznego. W dniu 25.08.2014 r. wnioskodawczyni przeżyła operację neurochirurgiczną. Sąd Apelacyjny w pełni przychylił się do stanowiska Sądu I

instancji, iż jeżeli ubezpieczona już w czerwcu 2014 r. przebywała na leczeniu szpitalnym bez poprawy stanu zdrowia, a następnie została skierowana na operację kręgosłupa, to trafna jest ocena biegłych, iż po dniu 30.04.2014 r. nie odzyskała zdolności do pracy na stanowisku sprzedawcy. Okoliczność, iż powyższe stanowisko biegłych lekarzy nie pokrywa się z oceną dokonaną przez lekarzy orzeczników ZUS w żaden sposób nie przemawia za uznaniem, że Sąd Okręgowy nienależycie rozważył zebrany materiał dowodowy. Zatem ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd pierwszej instancji w sprawie są prawidłowe i nie zawierają błędów natury faktycznej i logicznej.

Odnosząc się szczegółowo do zarzutu oddalenia wniosku dowodowego organu rentowego w pierwszej kolejności wskazać należy, że Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 12 lutego 2003 r., sygn. V CKN 1622/00, LEX nr 141384 stwierdził, że Sąd rozpatrujący sprawę nie jest obowiązany dopuszczać kolejnych dowodów z opinii biegłych tylko dlatego, że złożona opinia jest dla strony niekorzystna. Potrzeba powołania nowego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego faktu niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii. Pomimo zarzutów wnoszonych do opinii biegłych przed Sądem I instancji przeprowadzanie dowodu z opinii kolejnych biegłych w ocenie Sądu Apelacyjnego było niecelowe, gdyż wydana w sprawie opinia lekarzy neurologa i internisty jednoznacznie wyjaśniała wszystkie okoliczności dotyczące stanu zdrowia odwołującej i ich wpływu na możliwość wykonywania przez nią pracy zarobkowej zgodnej z kwalifikacjami. W tej sytuacji oddalenie przez Sąd Okręgowy wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii kolejnych biegłych i wydanie orzeczenia w oparciu o opinię sporządzoną w sprawie, w żaden sposób nie powodowało naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. i art. 286 k.p.c.

W ocenie Sądu Apelacyjnego brak było podstaw do uzupełniania materiału dowodowego na etapie postępowania odwoławczego. Dotychczasowa opinia biegłych była wyczerpująca i dostarczyła niezbędnych wiadomości specjalnych z zakresu medycyny, mogących stanowić podstawę do wydania wyroku. Sąd Apelacyjny nie miał też żadnych podstaw do podważania fachowości, poziomu wiedzy jak i obiektywizmu dotychczasowych biegłych. Ponadto zdaniem Sądu Apelacyjnego, organ rentowy nie wskazał racjonalnych i rzeczowych argumentów przemawiających za dopuszczeniem nowego dowodu z opinii biegłych lekarzy.

Sąd pierwszej instancji nie dopuścił się także naruszenia przepisów art. 57 ust. 1 pkt 1 i art. 102 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, uznając bowiem wnioskodawczynię za częściowo niezdolną do pracy w spornym okresie oparł się o jednoznaczny materiał dowodowy przeprowadzony w sprawie, w postaci wyżej omówionej opinii biegłych lekarzy neurologa i internisty, którego wiarygodność nie została w toku postępowania skutecznie podważona przez organ rentowy. Mając na uwadze treść powyższych przepisów oraz wnioski płynące z tej opinii, zdaniem Sądu Apelacyjnego Sąd pierwszej instancji, prawidłowo uznał, że z uwagi na trwanie częściowej niezdolności do pracy, zaistniały podstawy do przyznania wnioskodawczyni prawa do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy również w okresie od 1 maja 2014 r. do 24 sierpnia 2014 r.

W tym stanie rzeczy Sąd Apelacyjny, na zasadzie art. 385 k.p.c., oddalił apelację.